

Töri kisokos

KÖZÉPKOR
6. OSZTÁLY

Tartalom

Az iszlám.....	2
Pókára.....	3
Császárság	4
Lovagi életmód, lovagi erények	5
Élet a középkori városokban	6
A céhek. A gótika.....	7
Támad a török.....	8
Humanizmus és a reneszánsz	9

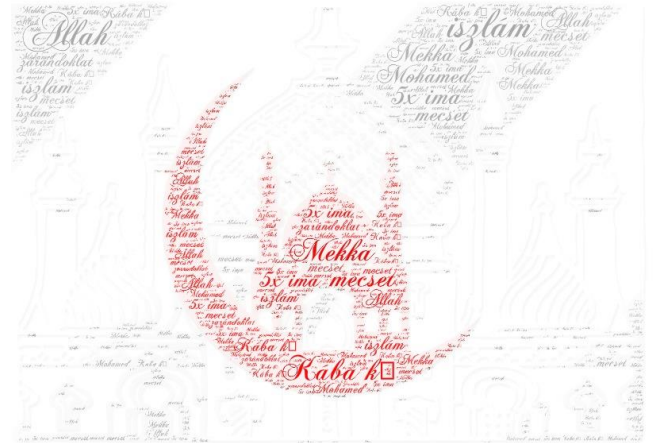
Az iszlám

1. Az iszlám vallás:

- alapítója: **Mohamed**
- jelentése: engedelmesség, megnyugvás isten akaratában.

2. Alapelvei:

- egyetlen isten **Allah**, Mohamed az ő prófétája
- napi ötszöri ima
- alamizsna a szegényeknek
- egy hónapos böjt / ramadán/
- zarándoklat a Kába köhöz

3.Kr.u. 622: Mohamed elűldözése Mekkából Medinába /„ Mohamed futása” /: iszlám időszámítás kezdete.

4. Az iszlám **szent könyve a Korán.**

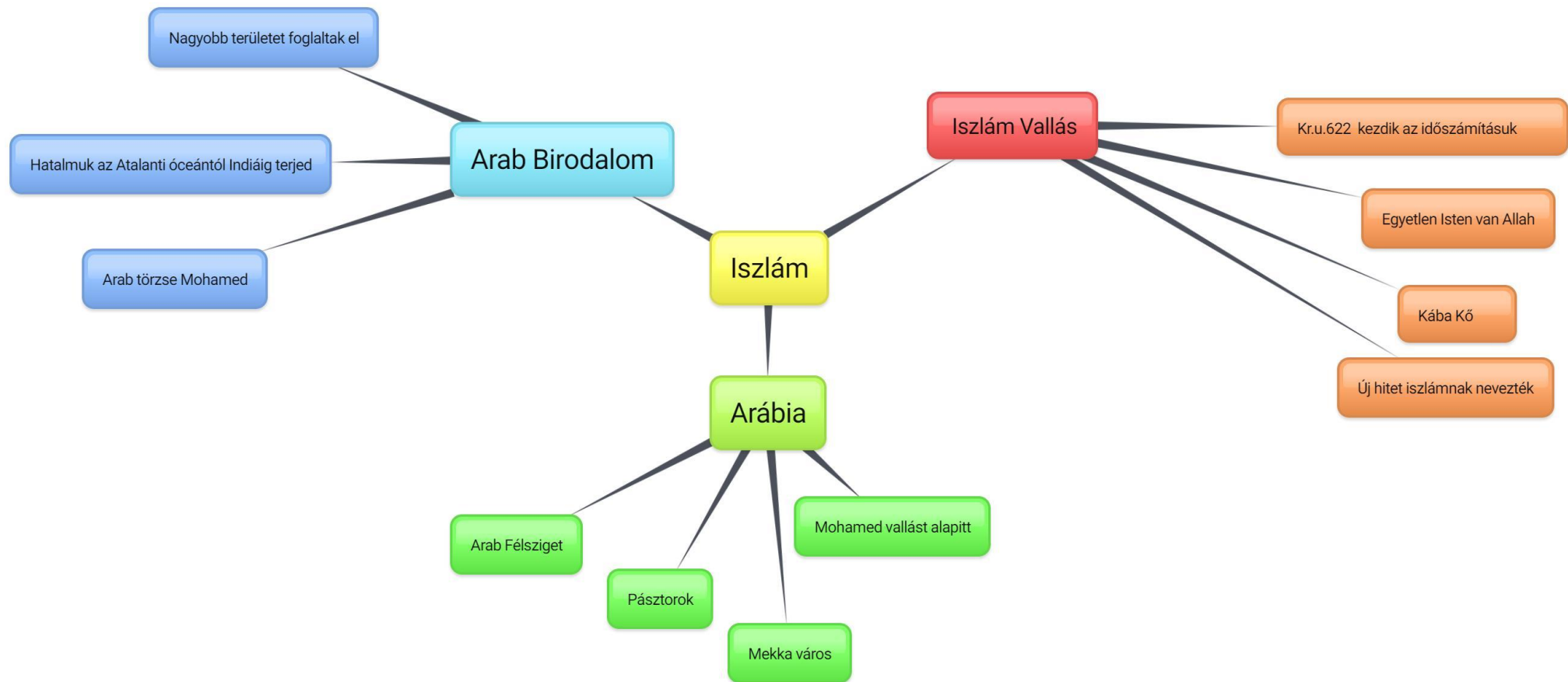
5. Az iszlám vallást **fegyverrel is terjesztik** → hódítások → **Arab Birodalom** létrejötte.

6. Épületei:

- mecset / imaház/
- minaret / torony/, ahonnan a müezzin hív imára

created with www.bubbl.us

created with www.bubbl.us

Pókábra

Császárság

1. A legjelentősebb királyság nyugaton a frankoké. Uralkodójukat, Nagy Károlyt a pápa 800-ban császárrá koronázta. → megszületik a nyugati császárság.
2. Hatalmát **erős hadseregének** köszönhette. A katonák **hűségükért cserébe földbirtokot** kaptak az uralkodótól. Ez a földterület volt a hűbértartás. Katonai szolgálattal és hűséggel tartoztak érte.
3. Ha valaki már elég nagy birtokkal rendelkezett, ennek egy részét tovább is adományozhatta.
Aki a birtokot adományozta: a hűbérúr.
Aki a birtokot kapta: a hűbéres.
4. Nagy Károly halála után birodalma szétesett:
 - Francia Királyság
 - Német Római Birodalom → Német Római Császárság
5. 11. század közepe: keresztény egyház kettészakadása
→ nyugati: központja **Róma**, latin nyelv, katolikus
→ keleti: központja **Bizánc**, görög nyelv

Lovagi életmód, lovagi erények

1. **Lovag:** az a földbirtokos, aki nehézpáncélos lovasként katonáskodik. **Nemeseknek is nevezzük őket. A királytól kedvezményeket, kiváltságokat kaptak.** Nem kellett adózniuk.

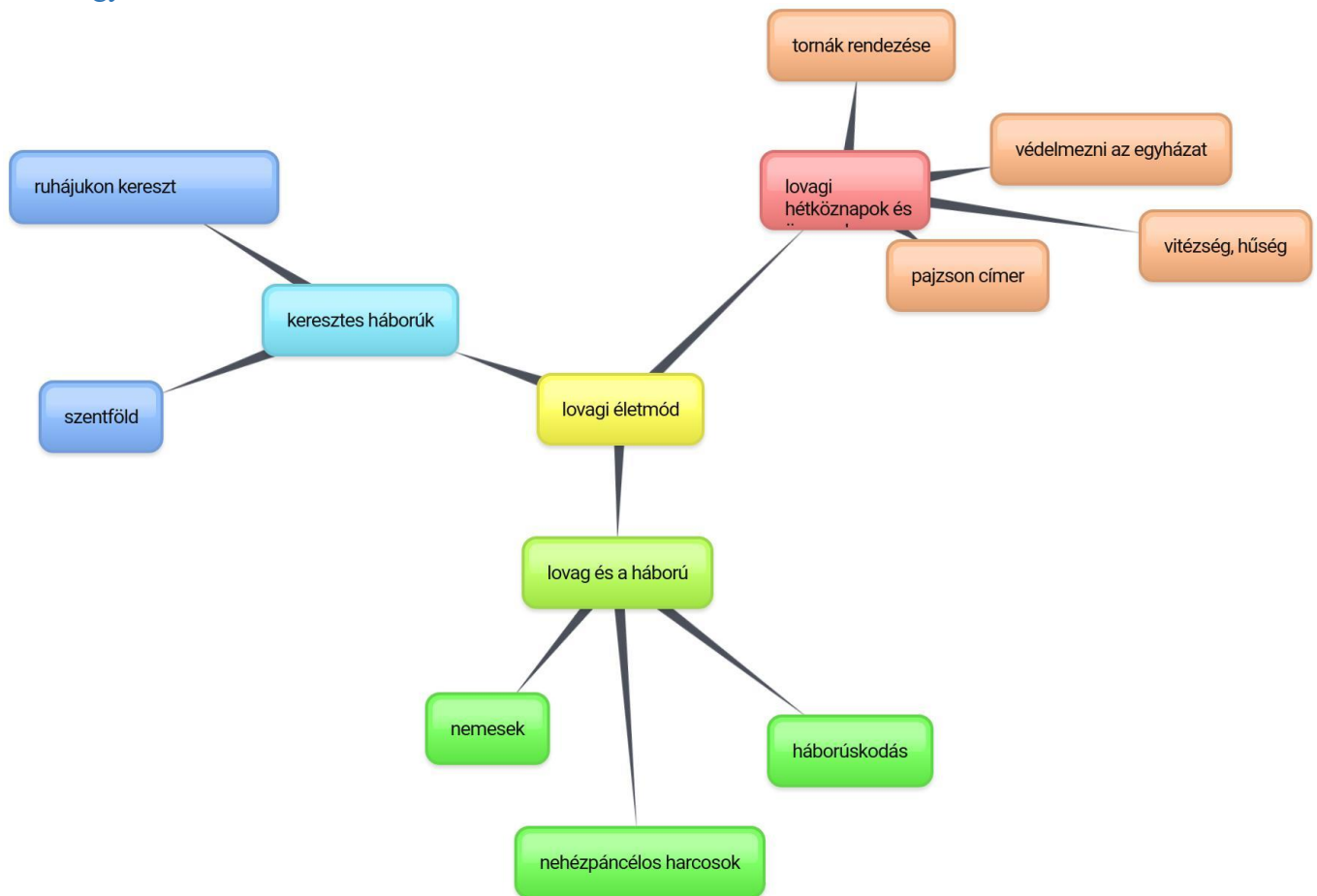
2. Jellegzetes fegyverzetük és ruházatuk volt.

3. Lovagi erények:

- hűség
- bátorság
- vitézség
- egyház, gyengék, nők védelmezése
- becsületesség

4. Keresztes háborúk **célja:** az arabok által elfoglalt **Szentföld visszafoglalása.**

Keresztesek: olyan lovagok, akik **ruhájukon keresztet viselnek.** Több hadjárat, de végül az iszlám győz.

created with www.bubbl.us

Élet a középkori városokban

1. A mezőgazdasági technika fejlődése: **a jobbágy többet termel, mint amire szüksége volt → fölösleg**. A parasztok egy része csak kézművességgel foglalkozik ⇒ ipar és mezőgazdaság szétválása: **az önellátó termelést az árutermelés váltotta fel**.
Árutermelés: eladásra, piacra termelnek élelmet, iparcikket.
2. **Városok kialakulása:** utak, kereszteződések, hidak, várak környékén, királyi, püspöki székhelyeken.
3. **A városok lakói: a polgárok**. Teljes jogú polgár, akinek a városban valamilyen tulajdona van.
4. **Városok célja: kedvezmények / kiváltságok/ szerzése:**
 - vásártartás joga
 - vámmentesség
 - önkormányzat választása**Önkormányzat:** a város vezetői, akik irányítják a várost.
5. **A városok egyházi központok is.**
Székesegyház /katedrális/, azaz templom épült a központjukban.

created with www.bubbl.us

A céhek. A gótika

1. A városokban kereskedelemmel és iparral foglalkoztak.

Kereskedelem: élelmiszerek, nyersanyagok, eszközök szállítása és cseréje.

Lehet:

- helyi
- távolsági

2. **Céh:** azonos mesterséget folytató iparosok szervezetei.

Kontár: olyan iparos, aki nem tagja a céhnek.

3. A céhek működését **a céhszabályzat** határozta meg. **Előírta:**

- az áru minőségét és árát
- milyen szerszámokat kell használni
- munkaidőt

4. **A céh dolgozói:**

- céhmester
- legény
- inas

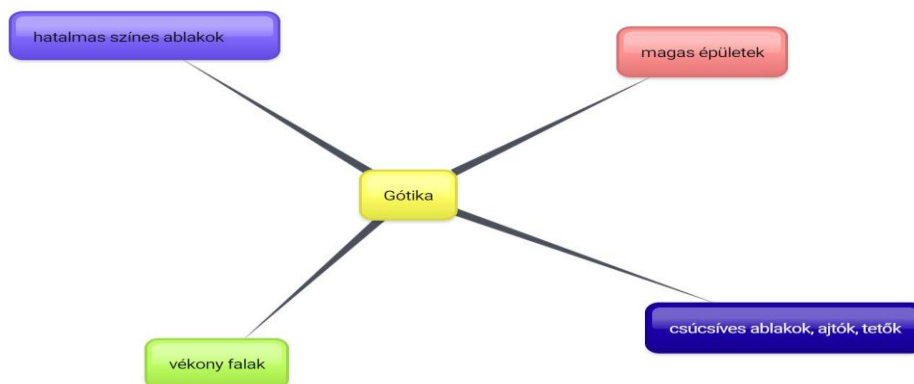
A céhben munkamegosztás nincs.

5. **A céh feladatai:**

- egyház fenntartása
- város védelme / városfal/
- betegek, árvák támogatása

6. Új építészeti stílus: **a gótika.** Jellemzői:

- magas épületek
- csúcsíves ablakok, ajtók, tetők
- vékony falak
- hatalmas, színes ablakok

created with www.bubbl.us

Támad a török

1. 14.század közepe: új hatalom Keleten: **Török Birodalom.**

- lakói az iszlám vallású törökök
- uralkodójuk a szultán
- birodalmukat Oszmán Birodalomnak is nevezik
- fő céljuk a hódítás.

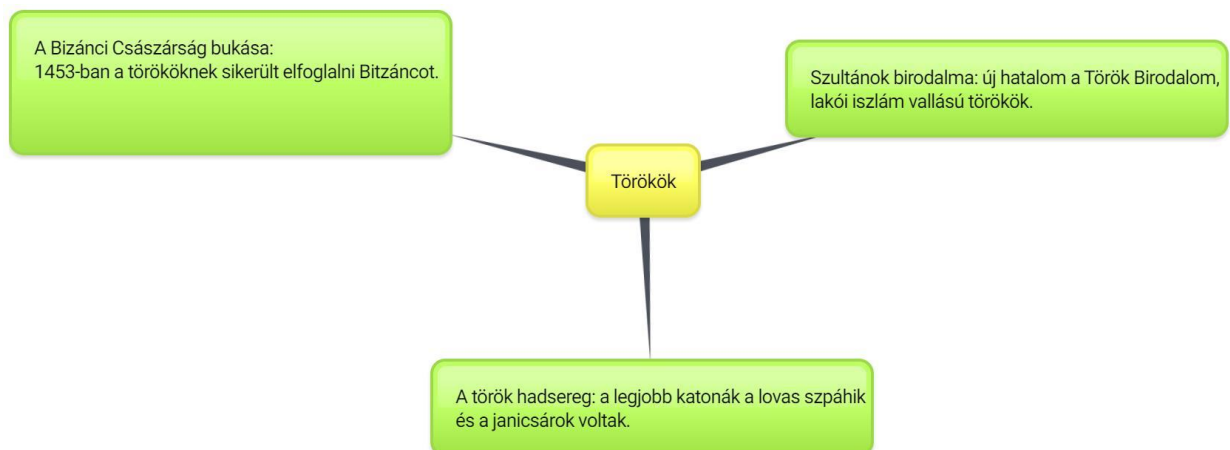
2. Hódításaikat **erős hadseregüknek** köszönhették.

Legjobb katonáik:

- szpáhik / lovasok/
- janicsárok / gyalogosok/
- A nagyobb hadjáratok vezetője a szultán.

3. A török **1453-ban elfoglalja Bizáncot** ⇒ Keletrómai /Bizánci/ Birodalom vége, a főváros új neve Isztambul.

4. A török elfoglalta Kelet-Európát és Európa nyugati / keresztény/ felét fenyegeti.

created with www.bubbl.us

Humanizmus és a reneszánsz

1. A kereskedelem és a városok fejlődése megváltoztatta az emberek gondolkodását, a tudományokat és a művészeteket is.

Az új szemlélet: a humanizmus = emberközpontúság.

- az élet örömeiről és bánatairól írtak.
- az embert és környezetét, a természet szépségeit állítja a középpontba.

Tudományok fejlődése – egyre több könyvre van szükség.

15. sz. közepe: Gutenberg feltalálta a könyvnyomtatást.

2. A művészek példaképei az ókori görög és római alkotók lettek. Az új stílus: a reneszánsz = újjászületés.

3. Kiemelkedő alkotók:

- festészet: Leonardo da Vinci (Mona Lisa)
- szobrászok: Michelangelo (Dávid szobor)

